

Badaria, kadunt Tjinh 1057

HR 46478

15-

2 papieren

477

NO. 40

41

droogde exemplaren van deze en van de twee volgende soorten, naar Bantam zullen zijn gezonden, om ter vergelijking en opsporing dezer boomen in de bosschen te dienen, zal het spoedig blijken, en of deze boomen in genoegzaam aantal voorhanden zijn om daarvan partij te kunnen trekken, en of de *getah* door inkappingen kan verkregen worden, zooals zulks met de *Isonandra gutta* kan geschieden.

2. Een *onbekende* boom, met lange smalle bladen, welke mede nog niet gebloeid heeft en ook uit het Bantamsche is verkregen. Zijne *getah* en overige eigenschappen, schijnen geheel met die van No. 1 overeen te stemmen.

3. *Sideroxylon attenuatum*, mede uit het Bantamsche, met stompe roodachtige bladen en *getah* gelijk aan die van No. 1 en 2. Deze drie soorten zijn overwaardig nader gekend te worden.

4. *Imbricaria coriacea*, eene uitlandsche boom, van Bourbon, die insgelijks eene bruikbare *getah* geeft, doch welke niet zoo fijn van stof en zwartachtig van kleur is.

5. *Mimusops elengi*, een inlandsche boom (*Tandjong* Mal.), die in de benedenlanden in de tuinen groeit. Zijne *getah* is grijs en van mindere hoedanigheid, gelijk die van No. 4 en daarbij zeer kleverig.

6. *Mimusops manillara*, inlandsche boom (*Sawo* Mal.). Groeiplaats als No. 5. De vruchten worden gegeten. *Getah* als die van No. 5.

7. *Sapota achras* (*Sawo manilla* Mal.) of West-Indische mispel, uit de West-Indiën en hier in tuinen gekweekt. De *getah* heeft eene lichtbruine kleur, is in water verwarmd elastiek en rekbaar, doch koud geworden, hard en broos.

8. *Bassia sericea* (*Djengkot* Mal.), eene inlandsche boom, groeiende op den Salakh enz. Deze geeft eene fraaije witte *getah*, die even als die van No. 7, behandeld, dezelfde resultaten oplevert, behalve dat ze niet zoo broos is.

LIBRARY OF
R. HARRY, JR.

47-113

Visschen van Billiton.

Tijdens zijn verblijf op Billiton had de heer Dr. J. H. Croockewit Hz. de goedheid, eenige visschen voor mij te verzamelen, welke mij bij zijne terugkomst te Batavia welwillend ter hand gesteld werden.

Deze visschen behooren tot 10 soorten t. w.:

Mesoprion Russellii Blkr.

„ *annularis* Blkr.

Helotes scolineatus CV.

Sillago acuta CV.

Platycephalus insidiator Bl.

Dentex tambulus CV.

Pentapus setosus CV.

Platax bataviensis CV.

Belone leiuroïdes Blkr.

Solea pan Cuv.

Deze zijn de eerste vischsoorten, welke mij van het eiland Billiton zijn bekend geworden.

Onder deze soorten bevindt zich slechts eene enkele nieuwe voor de wetenschap, t. w. *Belone leiuroïdes*. Deze soort heeft groote overeenkomst met mijne *Belone leiurus*, doch zij verschilt er duidelijk van, doordien bij *Bel. leiurus* het ligchaam zamengedrukt is, de hondstanden schuins geplaatst zijn, het oog $2\frac{1}{2}$ tot 3 maal gaat in het achteroogsgedeelte van den kop, de kop hooger is dan breed en de rugvin verder achterwaarts geplaatst en lager. *Belone ciconia*, door den heer Richardson naar eene teekening beschreven, schijnt voornamelijk van *Belone leiuroïdes* te verschillen, door kortere, verder achterwaarts geplaatste rugvin, die eerst achter de aarsvin zou eindigen, doch de beschrijving van den heer Richardson is te onvolledig, om over mogelijk verder bestaande verschillen te oordeelen. Bij mijn specimen van *Belone leiuroïdes* is de bek voor een gedeelte afgebroken, zoodat ik zijne lengte niet naauwkeurig kan bepalen. De overige karakters zijn evenwel voldoende, om

haar als eene nog onbekende soort te kenschetsen. Hare kenmerken zijn de volgende.

Belone leiuroïdes Blkr.

Bel. corpore elongato cylindrico, altitudine 13 in ejus longitudine a basi rostri usque ad apicem pinnae caudalis; capite aequae alto ac lato; linea rostro-frontali concava; ossibus frontalibus valde striatis; rostro (partim abrupto) capitis parte postoculari plus triplo longiore, minus quam quinque in longitudine corporis; maxillis postice paulo hiantibus; dentibus caninis utraque maxilla verticalibus; palato glabro; oculis diametro 2 in capitis parte postoculari; squamis conspicuis; linea laterali ventrali pinnae caudalem non attingente; cauda carina nulla; pinna dorsali radio 1 paulo post radium analem 1^m inserta, anali paulo brevior, acuta, antice corpore multo altiore, postice humili; pinnis pectoralibus acutis; ventralibus acutis pectoralibus brevioribus; anali acuta, antice corpore multo altiore, postice humili; caudali subintegra leviter emarginata; colore corpore superne profunde viridi, inferne argenteo; pinnis viridibus?, caudali postice violascente.

B. 14. D. 2/17. P. 1/11. V. 1/5. A. 2/20. C. 15 et lat. brev.

Habit. Billiton, in mari (Dr. H. J. Croockewit Hz.).

Longitudo speciminis unici 410"

Van de overige soorten van Billiton zijn *Helotes sexlineatus* CV en *Solea pan* Cuv. nieuw voor den Indischen Archipel. *Helotes sexlineatus* CV. was tot nog toe slechts van Nieuw-Holland en *Solea pan* Cuv. slechts van *Bengalen* bekend. Het verdient alzoo opmerking, dat 3 der 10 Billitonsche soorten nog niet van deze gewesten bekend waren. De overige species komen allen bij Java en te Batavia voor. Met uitzondering van *Pentapus setosus* CV. waren zij allen reeds in mijn bezit. *Pentapus setosus* CV. wordt gezegd te Batavia voor te komen doch ik heb deze soort tot nog toe alhier niet waargenomen.

Batavia, 26 Februarij 1851.

BLEEKER.

*Visschen van Straat Malakka, Prince of Wales
Island en Singapore.*

Eenige dagen geleden ontving ik een belangrijk ichthyologisch werk van den heer Dr. Th. Cantor, Geneesheer bij den geneeskundigen staf van Bengalen te Calcutta, getiteld: „Catalogue of Malajian Fishes” en te Calcutta in het vorige jaar verschenen (afdruk uit het Journ. of the Asiat. Societ. 1849). Dit werk, waarvan hier eene slechts voorloopige mededeeling wordt gegeven, is eene gewigtige bijdrage tot de kennis der Ichthyologische Fauna van den Indischen Archipel en bevat de beschrijvingen van 292 soorten uit Straat Malakka en van Prince of Wales Island (Pinang) en Singapore. Deze soorten behooren tot 41 familiën en wel tot de *Percoidi* 32, *Scleroparei* 9, *Sparoïdei* 4, *Maenoidi* 3, *Sciaenoidi* 22, *Ospromenoidi* 5, *Mugiloidi* 6, *Scomberoidi* 38, *Chaetodontoidi* 15, *Taenioïdei* 1, *Gobioïdei* 20, *Blennioïdei* 1, *Echeneoïdei* 1, *Batrachoïdei* 4, *Teuthides* 4, *Fistulares* 1, *Pleuronectoïdei* 13, *Labroïdei cycloïdei* 3, *Labroïdei ctenoïdei* 2, *Esoces* 7, *Siluroïdei* 9, *Cyprinoïdei* 2, *Salmones* 3, *Chirocentroïdei* 1, *Lutodeïri* 2, *Butirini* 2, *Elopes* 2, *Clupcoïdei* 14, *Muraenoïdei* 10, *Symbranchoïdei* 2, *Balistini* 9, *Ostraciones* 3, *Gymnodontes* 10, *Lophobranchii* 4, *Scyllia* 4, *Carchariae* 4, *Squatinatorajae* 5, *Torpedines* 3, *Trijgones* 7, *Mjliobatides* 4, *Dicerobatides* 1.

Als nieuw zijn daarin beschreven 50 soorten en dus ongeveer $\frac{1}{6}$ van alle waargenomene species. Deze soorten zijn: *Apogon fucatus* Cantor, *Uranoscopus cognatus* Cantor, *Platijcephalus clavulatus* Cantor, *Minous echinatus* (*Corijthobatus echinatus* Cantor), *Pentapodus nubilus* Cantor, *Crenidens sarissophorus* Cantor, *Otolithus biauritus* Cantor, *Macropodus pugnax* Cantor, *Mugil parmatius* Cantor, *Thynnus affinis* Cantor, *Equula longimana* Cantor, *Chaetodon praetextatus* Cantor, *Gobius subtilus* Cantor, *Gobius apogonius* Cantor, *Gobius cyanoclavis* Cantor, *Gobius russus* Cantor, *Apocryptes nexipinnis* Cantor, *Eleotris caperatus* Cantor, *Petroskirtes variabilis* Cantor, *Solea humilis* Cantor, *Plagusia trulla* Cantor, *Plagusia gran-*

disquamis Cantor, *Hemiramphus tridentifer* Cantor, *Pimelodus pectinidens* Cantor, *Clupeonia perforata* Cantor, *Engraulis breviceps* Cantor, *Ophiurus baccidens* Cantor, *Ophiurus grandoculis* Cantor, *Ophiurus breviceps* Cantor, *Leptocephalus dentex* Cantor, *Symbranchus caligans* Cantor, *Triacanthus strigilifer* Cantor, *Tetraödon simulans* Cantor, *Tetraödon carduus* Cantor, *Tetraödon dissutidens* Cantor, *Ostracion tesserula* Cantor, *Syngnathus penicillus* Cantor, *Hippocampus mammulus* Cantor, *Hippocampus comes* Cantor en *Rhinobatus ligonifer* Cantor.

Ik zal binnen kort gelegenheid hebben, op enkelen dezer species terug te komen.

In genoemd werk van den heer Cantor zijn afgebeeld: *Crenidens sarissophorus* Cantor, *Macropodus pugnax* Cantor, *Chaetodon praetextatus* Cantor, *Acanthurus xanthopterus* Cv., *Dalophis anceps* Cantor, *Symbranchus caligans* Cantor, *Alutarius barbatus* Cantor, *Ostracion tesserula* Cantor, *Triacanthus strigilifer* Cantor, *Tetraödon naritus* Richards, *Hippocampus mammulus* Cantor, *Hippocampus comes* Cantor, *Temera Hardwickii* Graij, *Corythobatus echinatus* Cantor en *Rhinobatus ligonifer* Cantor.

BLEEKER.

*Prijsvragen uitgeschreven door de Nederlandsche
Maatschappij ter bevordering van Nijverheid,
betrekkelijk Nederlandsch Indië.*

De redactie vestigt de aandacht van belanghebbenden op de ondervolgende prijsvragen, onder vele anderen uitgeschreven door de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid.

Voor een voldoende en volledig handboek over de fabriekmatige ontkleuring van planten-vloeistoffen, bepaaldelijk der suikeroplossing, door middel van beenzwart; de *gouden medaille*, en, ingeval bewezen wordt, dat de methode in het

groot is toegekend en de voorkeur boven andere handelwijzen verdient, eene *premie van f 600*.

Voor het beteelen van ten minsten *een bunder* land in onze O. I. Bezittingen met de Rameh of *Urtica albicans* en daarvan gedurende twee jaren de vezelstof, ten bedrage van minstens 50 Ned. pond., wel behandeld in Nederland te hebben verkrijgbaar gesteld, te gelijk met een uitvoerig verslag aangaande de kultuur en bereiding dezer vezelstof, met bepaling van den prijs, waarvoor zij in den handel zal kunnen geleverd worden; de *gouden medaille* en voor eenmaal eene *premie van f 500* voor dengene, die de meeste vezelstof van deze plant op Java of elders in de O. I. Bezittingen gewonnen en van voldoende hoedanigheid hier te lande zal hebben ter markt gebracht. De bekrooning met de *gouden medaille* zal tot op *drie personen*, die aan de voorschreven vereischten hebben voldaan, kunnen worden uitgereikt, mits de bedoelde aankweeking in onderscheidene residentieën van Java hebbe plaats gehad.

Aan dengene, die, in de *Nederlandsche Oost- of West-Indische Bezittingen*, zich, in het groot, zal hebben toegelegd op de aankweeking eener *Agave-soort*, van welke de *vezel* met die van den Heanep gelijk staat of die overtreft; daarvan 150 Nederl. ponden vezelstof, in één jaar gewonnen, en een gedroogd exemplaar van de plant, benevens een toereikend verslag van de kultuur inlevert; de *gouden medaille* en eene *premie van f 300*;

Benoemingen.

Tot *President der Vereeniging* voor het jaar 1851: Dr. P. BLEEKER.

Tot Honoraire leden:

Z. H. K. B. HERTOG VAN SAKSEN WEIMAR EISENACH, Generaal der Infanterie, Kommandant van het Indische Leger.